

Glas en *glace*

In de achttiende eeuw trokken vele Zwitserse en Italiaanse ambachtslieden naar het noorden van Europa. Vaak hadden zij het huidige Nederland als bestemming. Hun vaardigheden als schoorsteenveger, stucwerker en glasblazer waren zeer gewild in onze contreien. Rond 1900 volgde een golf terrazzowerkers en vanaf 1920 kwamen de eerste Italiaanse ijsbereiders.

Nederweert werd al vroeg bezocht door deze gastarbeiders. Op het huidige adres Staat 10 woonden rond 1800 twee ambachtslieden uit het Zwitsers-Italiaanse grensgebied. Het ging naar alle waarschijnlijkheid om glasblazers die hun ambacht ten dienste stelden van de ruitenfabricage. Uit geblazen glazen cilinders werden kleine ruitvormige glaasjes gesneden (vandaar het begrip 'ruit'). Een van de beide lieden heette Carel Verza. Zijn naam wordt in 1826 nog vermeld maar over hem is verder niet meer bekend dan dat hij uit Zwitserland afkomstig was. Over zijn collega weten we meer. Diens naam was Joannes Baptist Grisè. Hij was in 1739 geboren in Bellinzona in het Zwitserse (maar Italiaans sprekende) kanton Ticino. Al in 1775 was hij in Nederweert actief als *'vinstermaecker'*. Na twee jaar kreeg hij van het gemeentebestuur een paspoort om terug te keren naar zijn geboorteplaats Bellinzona. Zijn persoonsbeschrijving leert dat hij middelmatig van lengte was, een rond en gebruind gezicht had en bruine haren. De bezigheden en verblijfplaats van Grisè voltrekken zich voor bijna 40 jaar aan onze waarneming. Vast staat echter wel dat hij uiteindelijk weer terugkeerde naar Nederweert want in 1815 wordt hij vermeld als inwoner van Nederweert-Staat. Daar overleed hij in 1823 in de leeftijd van 84 jaar.

Niet ver van de plek op Staat waar Grisè en Verza hun glas fabriceerden, wordt nu *'glace'* (ijs) vervaardigd op Italiaanse wijze. De in 1984 geopende ijssalon 'Florence' in de Brugstraat (vroeger ook Staat genaamd) scoort al decennialang landelijke prijzen met haar veelgeprezen ambachtelijk vervaardigd Italiaanse ijs. De eigenaren Marcel en Marjo Janssen hebben zelf voor zover bekend

Terrazzovloertje met 'salve' in Kerkstraat 56.

Foto: Ton Frenken.

geen Italiaanse roots. Dat gold wel degelijk voor een andere Italiaanse ambachtsman die in Nederweert letterlijk en figuurlijk zijn sporen achterliet. Zijn naam was Joseph (Jos) de Monte (1888-1955) en hij was afkomstig uit San Giorgio della Richinvelda, een dorpje in de Noord-Italiaanse provincie Pordenone. Rond 1915 trok hij als gastarbeider naar Limburg waar hij trouwde met de Weertse Catharina Teunissen. Hij stond aan de wieg van het gerenommeerde Weerter aannemingsbedrijf De Monte. Van origine was hij terrazzowerker. In de jaren twintig van de vorige eeuw werd menige Nederweeter keuken, bijkeuken of gang door De Monte voorzien van de karakteristieke mozaïekvloeren van gladgeslepen veelkleurige brokjes natuursteen. Een van zijn opmerkelijkste objecten ligt voor de dorpel van het voormalige winkelgedeelte van restaurant 'Saame bi-j Siem', Kerkstraat 56. Het latijnse woord *'salve'* (wees gegroet, welkom) dat op fraaie wijze in het mozaïekvloertje verwerkt is, vormt hier al bijna een eeuw lang de begroeting voor generaties bezoekers van binnen en buiten Nederweert.

Alfons Bruekers